

Kiss István

a Hagyományok Háza színpadi műszaki szaktanácsadója

Nagyon messziről indultam, bányá-elektrolakatosként érettségiztem Kazincbarcán 1969-ben. Már középiskolás koromban is foglalkoztatott a művészet technikai kiszolgálása, az iskolarádió stúdiójában tevékenykedtem. Ezután Székesfehérváron rádió-tv műszerész szakmát tanultam, és a Videoton rádiófejlesztési osztályán dolgoztam, egészen addig, amíg be nem hívtak katonának. A katonaságnál is a szakmánál maradtam, a rádiófelderítőknél voltam műszerész. Egy katonatársam a József Attila Színházban világosítóként dolgozott, ő terelte a figyelmem a színházak izgalmas világára. Leszerelés után felvettek világosítóknak a József Attila Színházba. A későbbiek során a hangtárba kerültem, majd a hangtár vezetője lettem.

1976-ban tudomásomra jutott, hogy a Budapest Táncegyüttes műszaki vezetőt keres,

jelentkeztem, felvettek. Ebben az időszakban végeztem el a Színművészeti Egyetem Színházi Műszaki Vezetőképző Tanfolyamán a scenikus szakot. 1987-ben hívtak át a Magyar Állami Népi Együtteshez, először mint scenikus, majd műszaki felügyelőként dolgoztam, egészen 2001-ig, amikor megalakult a Hagyományok Háza, és itt műszaki vezető beosztásba kerültem. Időközben tűz- és munkavédelmi képesítést is szereztem. Így a scenikai feladatok mellett a biztonságtechnikai munkakört is elláttam. Miután nyugdíjba mentem, a Hagyományok Háza tovább foglalkoztatott mint műszaki vezetőt, majd vállalkozóként a biztonságtechnikai feladatokat láttam és látom el az intézményben.

A műszaki vezetőségem 30 éve alatt keresztülutaztam a fél világot, Vietnamtól Észak- és Dél-Koreán át Kubáig, az USA-Kanada turné

► Kiss István: már beszerelték a díszlettartókat (2018. június)

3x3 hónapos előadás-sorozatától Európa szinte valamennyi országáig, volt, ahol többször is jártunk. Vietnamban nem sokkal a háború befejezése után voltunk, sok helyen úgy jártunk az üres töltényhüvelyeken, mintha kavicson mennénk. Elvittek egy pálmaligetes, gyönyörű tengerpartra fürdeni, az egyik táncosfiú elindult a parton kagylót gyűjteni, mire a helyi kísérők kétségbeesve kiabáltak, hogy azonnal jöjjön vissza, mert ott még nincsenek felszedve az aknák. De minden turné izgalmas, tanulságos és élményekben gazdag volt. Nagyon szerettem utazni, és ez most, az egyébként mozgalmas nyugdíjas években azért kicsit hiányzik.

1974-től tagja vagyok az Optikai, Akusztikai, Film- és Színháztechnikai Tudományos Egyesü-

► Iskola utcai teherbejárát

► Jendrics Gábor műszaki vezető mutatja: Könnyen összecusukható a gördíthető korlát

► A korábbi díszlet- és jelmezemelő

► Az új teheremelő a színpadszinten

► Az előtérbe érkező emelő korláttal leválasztható

letnek, 1993-tól a Színháztechnikai Szakosztály titkáráként tevékenykedtem. Tagja vagyok az OISTAT-nak is. 2004-ben alapító tagja lettem a Magyar Színháztechnikai Szövetségnek, amelynek 2011-ig az elnöke voltam. Jelenleg elnökségi tagként tevékenykedem.

A színházak biztonságtechnikáját és tűzvédelmét oktatom a Színház- és Filmművészeti Egyetem színháztechnikai szakán. Díszítőket, világosítókat vizsgáztatok biztonságtechnikából és tűzvédelemből. A minisztérium és a Színház-Technikai Szövetség OKJ-s képzést indít színháztechnikai szakmában, ezen a tanfolyamon fogok biztonságtechnikát oktatni. Ez egy hiánypótló képzés, nagyon fontos a színházak műszaki dolgozói számára, mert a dolgozóknak egyre korszerűbb berendezéseket kell üzemeltetniük, ami csak megfelelő képzés után lehetséges.

2002-ben, a Művészetek Palotájának építése idején úgy tervezték, hogy a Hagyományok Háza

is ebbe az épületbe költözik. Erre a célra készült a mai Fesztiválszínház terem, amelynek szakmai követelményeit Szabó-Jilek Ivánnal együtt alakítottuk ki. Kétévi szakmai munkánk ment rá a színháztechnikai, műszaki tervezésre. A Hagyományok Háza azonban nem költözött be a MŰPA-ba, amit akkor nagyon sajnáltam, mert a Budai Vigadó épületében nem lehet olyan színháztechnikai felszereltséget, adottságokat biztosítani.

Jó néhány év telt el addig, amíg megkezdődhetett a Corvin téri épület teljes felújítása, átalakítása. A Hagyományok Háza közben nemzeti intézményi státuszt kapott, és az ezzel járó létszámnövekedés nagyobb területet igényelt. Tehát szükségessé vált, hogy az egész épület a Hagyományok Háza rendelkezésére álljon. Az épületben előzőleg nyolc magánlakás és több társintézményi iroda működött. Az ágazat kulturális átszervezések a Művelődési Intézet irodái is elköltöztek az épületből.

Nemcsak az eddig említett helyiségekkel bővült a terület, hanem a belső udvar is lefedték. A beépített udvarban előadások, illetőleg más rendezvények is igényesen megvalósíthatók lesznek. Az udvar alatti területen pedig raktárhelyiségek lettek kialakítva. Az udvar – mindenesetre nem hasznosított – területén műemléki fel-tárást kellett végezni. Ez a tervezetnél hosszabb időt vett igénybe, ezért tovább tartanak a fel-újítási munkálatok is. Reményeim szerint 2018 őszén megtörténik majd az épület megnyitása a nagyközönség előtt.

Az építkezés során a kiköltözés lebonyolítása volt a feladatom, a külső raktárak kialakítását és jelenleg a kezelését is végzem. A színháztechnikai igények meghatározását az utódommal – Jendrics Gáborral, a Magyar Állami Népi Együttes műszaki vezetőjével – készítettük. A rekonstrukcióban mint színházi szakértő vesz-tek részt. Arra törekedtünk, hogy amennyire az épület mérete, egyéb adottságai, illetve a pénzügyi lehetőségeink megengedik, a legmo-dernebb, legigényesebb eszközök kerüljenek beépítésre, és ez a szemlélet érvényesüljön az épület egyéb vonatkozásaiban is. A színház-technikai, technológiai tervek Szabó-Jilek Iván és Tompai Zsuzsanna készítette.

Az épület Corvin tér felőli oldalán lesz egy többfunkciójú rendezvényterem és több olyan helyiség, amelyekben szakmai előadások, továbbképző tanfolyamok tarthatók majd. Minden terembe az előadások kiszolgálására alkalmas audiovizuális technika lett beépítve. A nagyterem nézőtere 289 fős. Eredetileg ez bálteremként funkcionált. Ezt a lehetőséget változatlanul megtartottuk, ezért egy olyan „mozgó” nézőtér épült be, ami szükség esetén összetolható a hátsó falra, és így egy 200 m²-es táncterem alakítható ki.

A színházterem is bővíteni tudtuk, a mögötte levő kisebb termet elfoglalva; ezzel a megoldással →

→ mélyebb lett a színpadtér, egy 12 m mélységű és 9-10 m hasznos szélességű színpadot lehetett kialakítani. A színpadnak nincs alsógépezete, ennek kialakítását az épület földszerkezete nem tette lehetővé. Tulajdonképpen nincs is szükség rá, mivel az itt előadásra kerülő, főképpen táncprodukciók a sima területet igénylik. Korszerű, motoros mozgatású felsőgépezet lett kialakítva: 20 díszlettartó és 8 világítási tartó, mindegyik elektromos meghajtású és vezérlésű, programozható. Világítástechnikában és hangtechnikában is igyekeztünk a legkorszerűbb berendezéseket beszerezni. A tervezés során sikerült megoldani, hogy az öltözők és a színpadot kiszolgáló egyéb helyiségek egy szinten legyenek a színházteremmel.

Az épület tetőterének beépítésével kialakítottak két kisebb – a főszínpad méretével megegyező – próbatermet is, külön öltözőkkel, amelyek kizárólag az Állami Népi Együttes rendelkezésére állnak. Így a vendéjátéokra érkező együttesek a színpadhoz tartozó kiszolgáló helyiségeket is használni tudják.

A befedett udvar is fel van szerelve színpadtechnikai, fény- és hangtechnikai berendezésekkel. Díszlettartó is beszereltek, amellyel meg lehet oldani a „függönyözést” és a háttérdíszletezést. A nézőtér egy ötszintes, fixen beépített, lépcsőzetesen kialakított területen helyezkedik el. Az udvar padozatában kialakítottak egy díszletleadó nyílást, amelyen keresztül a tárolásra kerülő színpadelemek, díszleteket, bútorokat le lehet adni az udvari rész alatti raktárba. Az összes raktárhelyiség a pincében van. A klímaberendezések üzembe helyezésével megfelelő körülmények lesznek a jelmezek, az iratok és a kiadványok tárolására.

A pincében helyezték el az intézmény hőcsérelő berendezését, ide került a tűzoltó víztartály és a nyomásfokozó rendszer. Az egész épület automata tűzjelző és -oltóberendezésekkel van ellátva. A házban két személyzeti lift (az egyik mozgáskorlátozottak részére az utcaszintet köti össze a többi szintre közlekedő lifttel) és egy teherlift fog működni. A teherszállításra alkalmas lift az Iskola utcai gazdasági bejárat-hoz kapcsolódik, és a pincétől a tetőtérig tud működni. Külön díszletszállító lift köti össze a pincei raktárakat, az utcaszintet és a színházterem színpadszintjét.

Jelen cikk írása alatt a korszerű, többfunkciós kulturális intézmény szeptemberben két tesztelőadással és az október 4-i miniszterelnöki ünnepélyes megnyitóval átadásra került. Hamarosan az egész intézmény birtokba veszi a házat. A korszerű, de nagyon bonyolult biztonságtechnikai rendszerek szabályozása, kezelésének oktatása még hátravan. Ezért nyugdíjas napjaim a továbbiakban is mozgalmasan telnek majd.

Legyezte:
KÁRPÁTI IMRE

A LEGNÉPSZERŰBB LED PROFIL MOST MÉG JOBB LETT!

**KORÁBBINÁL
KEDVEZŐBB
ÁR-ÉRTÉK
ARÁNY**

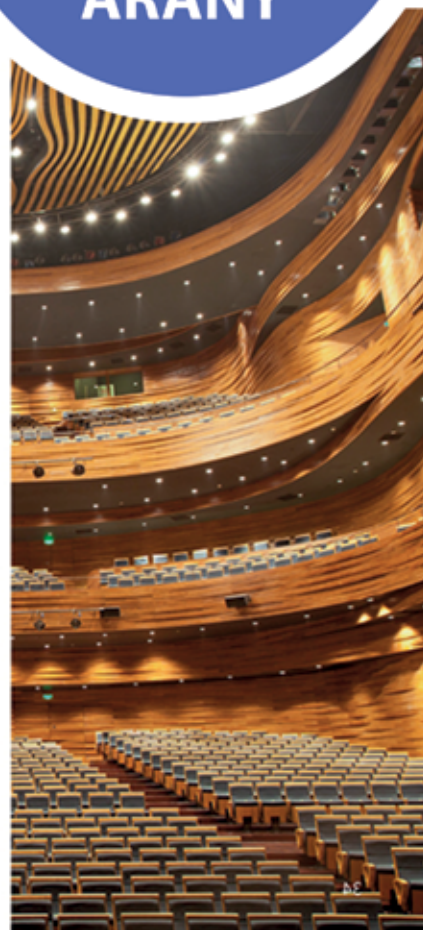
- 6 színű válogatott LED fényforrások
- 320W LED teljesítmény
- 2800-10000K között állítható fehér szín
- CRI 90 felett minden fehér színhőmérsékleten
- magas minőségű HD üveglencsék
- teljes lencseválték: 19°/26°/36°/50°/Z15-30°/Z25-50°
- 16 bites dimmer és 16 bites színkeverés
- 4 választható dimmer szabályzási görbe
- villódzásmentes működés TV- és filmfelvételekhez
- választható 600-25kHz működtetés

EclipseHDTWC – Kompromisszumok nélküli LED-es megoldás

A ProLights újdonsága, az EclipseHDTWC LED profilfényvető saját kategóriájában az egyik legnagyobb fényáramú fényforrással rendelkezik. A 320W-os LED fényforrás versenyre kel a 750W-os halogén profilfényvetők fényével. 2800-10000K között állítható a fényvető fehér fénye, és 16 bites különlegesen finom szabályozással dimmelhető, ráadásul 4 különböző dimmer-karakterisztika választható.

A fényvető gyakorlatilag zajtalan és különleges fényforrásának köszönhetően kiváló fehér fényminőséget, valamint egyenletes, nagyon szép és gazdag színárnyalatokat állít elő, így kitűnően használható színházi környezetben, ugyanakkor villódzásmentes működése alkalmassá teszi TV- és filmfelvételekhez is.

**És hogy a valóságban, mindez hogyan is néz ki?
Kérd bemutatótermékünket, és teszteld saját színpadodon!**

LISYS-PROJECT
STAGE TECHNOLOGY

szinpad@lisy-project.hu | +36 1 307 6209 | 1142 Budapest, Tengerszem utca 78.